

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Richard del. 1750-55. 6th

C.A. Retzels Forlag

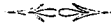
Fin. Barntzen & C^t lith. 1852

LUNDSGAARD

i Fyn.

LUNDSGAARD

i Fyn.

I Revninge Sogn, Bjerge Herred og Odense Amt ligger Herregaarden Lunds-
gaard. Dens Afstand fra Kjerterminde er næppe en halv Fjerdingvej, og den
ligger nær ved Kjerterminde Fjord. Da den nuværende Hovedbygning i Aaret
1765 blev opført, efterat næsten hele Borgegaarden var bleven odelagt ved
Jldebrand i Aaret 1763, viste det sig, at der sandsynligvis flere Gange havde
været bygget der paa Stedet.

Den første, der nævnes som Gjer af Lundsgaard, er Hr. Peder Hogen-
schild til Dallund, der døde 1465; ham tilhørte ogsaa Lundsgaard, ligeledes
i Revninge Sogn. Efter ham fik hans Enke Fru Sidsel Bernikesdatter
Gaarden, som ved hendes Død tilfaldt Datterensønner Eiler Brykke. Den
næste Gjer var Hr. Klaus Erikson. I Begyndelsen af det 16de Hundrebaar
tilhørte den Palle Andersen Ulfeld til Svørringe, en Søn af Anders
Erikson til Kogbølle og Fru Mette Palleddatter til Svørringe. Palle
Andersen nævnes i Aaret 1488 som Rigsraad, var 1503 en af Fuld-
byderne af Domprovstens i Odense, Mester Hans Urnes sidste Willie, og
arvede efter denne en lyblø Gulden. 1508 havde han en Retsdag med Kjer-
terminde By. Hans Hustru var Fru Rigise Godov. Ved hans Død
fik en af Sønerne Jershave (i Revninge Sogn), imedens Lundsgaard tilfaldt
Datteren Fru Ellen, der var tre Gange gift. Hendes første Mand var Peder
Fikkelsen til Skaftelev, efter hvis dødelige Afgang hun ægtede Torben
Present, og da ogsaa denne var gaet til sine Fædre, giftede hun sig med
Hans v. Mehlen, hvis Elagt i en lang Aarrække ejede Lundsgaard.

Hans v. Mehlen var en tyll Adelsmand, der 1478 var kommen til
Danmark og omtrent Aar 1500 blev Befalingsmand paa Nyborg Slot. Ved
Kjøb samlede han en stor Del Gods under Lundsgaard, hvormed hans For-
gængere havde gjort Begyndelsen. Med sin Svoger Christoffer Ulfeld til
Jershave som han i Trække om nogle Jorder paa Revninge Mark, som efter
hans Aaftand skulde høre til Fru Ellens Arv; men ved Kongens Retterting i
Odense 1527 tabte han denne Sag. Dommerne vare: Rigsmarsten Hr. Tyge
Krabbe, Hr. Dve Lunge, Hr. Axel Brahe, Rigsraad Mogens Munk
o. fl. I Aaret 1516 fik han kongeligt Brev paa St. Hans Hospital i Slagelse,
og var 1528 en af de flyttede Herremænd, der i Følge Frederik den første
Befaling skulde indfinde sig med Fjok og Heste i Høsten til et Krigstog i
Nordtyskland. Omtrent 1531 skal han være bleven dræbt af sine egne Tjenere.
Hans Frue overlevede ham, og ejede derpaa i nogen Tid Lundsgaard. Den
følgende Gjer var Sonnen Palle v. Mehlen. Allerede i Aaret 1515 fik denne
af Kong Christiern den anden Vovsbrev paa adskillige Gaarde der i Egnen.
Den oven nævnte Trække med Christoffer Ulfeld sønede han, og efter
Christian den tredies Befaling blev Sagen nøjere drøftet af nogle af deres
Standsfæller, nemlig: Berner Svale til Bisbo, Diderik Quigom til
Korbæk, Peder Vylke til Skovsbo, Peder Korby til Krup, Jakob Lønne-
sen til Brolykke og Anders Urne til Himmelstrup. De granskede da angaaende
Ruddet, et Stykke ryddet Skovland, som Sandemand havde foreet fra Lvinge By
(i Hynkeby Sogn) til Revninge By, og hvilket Palle v. Mehlen havde brugt

LUNDSGAARD

i Fyn.

imod den for omtalte Dom af 1527. Ogsaa undersøgte de, hvo der var den rette Ejer af en Eng paa Nøvninge Mark, kaldet Gammelmosse, som efter Christoffer Ulfelds Eigende var tilskendt Nøvninge By; nu brugte Ejeren af Lundsgaard den. Dertil svarede denne, at han altid havde brugt Engen efter sin Moders Død, og at hans Modskander siden den Tid slet ikke havde befattet sig dermed. Ogsaa klagedes der over, at Palle v. Mehlen i andre Henseender ringegædte Markeskillet og den tidligere Afgjørelse. I Hovedsagen gave Boldgiftsmændene Christoffer Ulfeld Ret; angaaende nogle Punkter paalagde de ham at forfølge Sagen videre for den tilborlige Dommer. Palle v. Mehlen arvede efter sin Halbroder og dennes Enke Broholm og døde 1576. Aaret efter saldt der Dom i den atter fornede Strid om dt for nævnte Jorder. Sagen blev nu paadomt af Jakob Ulfeld til Kogbølle, Jørgen Marsviin til Dybæk, Alzel Wiffert til Hgelvold og Morten Brox til Varlose. Palle Christoffersen til Jersbhøve, den forrige Ejers Søn, stævnedes Fru Anne Knob, Palle v. Mehleus Efterleverke, med hendes Børns Børge, for Grunde og Ejendomme, som hun efter hans Mening brugte med Urette, nemlig Gammelstov, Munkehatten og en Væghund m. m. Ogsaa havde hans asdøde Fader klaget over at være brøstholden og ej at have faaet Godtgjørelse for en Broderlød i Lundsgaard og Lindsgaard. Hertil svarede Fru Anne, at den Ejendom, han gjorde Krav paa, tilhørte hendes Børn, og mente, at disses Børge Jørgen Daa til Sneydinge burde svare for den Sag. Palle Ulfeld indvendte herimod, at da Børgen lovlig var indstævnet og hverten var mekt eller havde ladet møde, kunde der ikke tages noget Hensyn til hendes Indsigelse. Dommerne kunde desaarfar ikke andet end afsige den Dom, at hendes Modpart burde nyde sin Eteovning, og hun gaa i Rette med ham. Hun paastod, at den omtvistede Ejendom lige siden Hr. Peder Høgenstjilbs Tid havde hørt til Lundsgaard og Lindsgaard. Sagen blev afgjort saalunde, at Palle Ulfeld skulde beholde og nyde den Del af Jorderne, som Palle v. Mehlen havde brugt imod Dommen af 1527, og denne skulde ligeledes nyde, hvad der efter samme Dom hørte til Lundsgaards Mark. De andre Afsæder, som Fru Anne blev tiltalt for, kunde de intet afgjøre om, uden først at have taget dem i Ojseyn; det var neget, der burde undersøges af andre gode Mænd. Hvad Tvisten om Broderlødden i Lundsgaard og Lindsgaard angik, da maatte de paa begge Sider søge om kongelig Befaling til sine Samfrænder for at faa denne Sag paadomt. Der-

med var Striden dog ikke bragt til Ende. Efter Fru Anne Knob blev hendes Søn Hans v. Mehlen Ejer af Lundsgaard. Han fornede atter den gamle Trakte med Frænderne paa Jersbhøve, i det han i Martz 1605 lod udtage Eteovning til Herredagen over Mavrids Emmiffen til Jersbhøve paa dennes Husrens, Fru Anne Ulfelds Begne, fordi hendes Farfader Christoffer Ulfeld for nogle Aar siden havde indgivet et Klagebrev paa Hærge Herredæting og deri paastaet sig brostholden i Lundsgaard og Lindsgaard og aøstet sin Del af disse Gaarde. Hans v. Mehlen havde haft Sagen indstævnet for Landshinget og vilde have den dømt magtesløs at være, da den efter hans Paastand stred imod den Dom og Stadfastelse, hans Farfader havde opnaaet paa Lundsgaard og Lindsgaard med Tiliggende, og var imod Loven. Landsdommeren havde henvisst Sagen til Kongen og Nogens Naad. Hans v. Mehlen døde i Aaret 1609 som sidste Mand af sin Eragt og barnløs. Han var gift med Fru Emerense Baden (eller Jernskog).

Hans Søster Fru Agathe v. Mehlen havde ægtet Markvard Rodsteen til Tidemandsholm i Bendshøvel, som nu ved dette Ægtekab blev Ejer af Lundsgaard. Efter dennes Død giftede hun sig med Mogens Raas til Byngholm. Hendes Søn af første Ægtekab Palle Rodsteen blev efter sine Forældre Herre til Lundsgaard; han ejede desuden Hørbylund i Bendshøvel og flere Gaarde. Han blev født 1590 i Bendshøvel paa Herregarden Lengsholm, som tilhørte hans Fader, kom i sin tidlige Barndom til sin Farmoder Fru Lisbet Bille og gif senere i Aalborg Skole, hvorfra han drog til Universitetet i Kjøbenhavn. Efter derpaa i et Par Aars Tid at have studeret der, i Leipzig og Wiesbaden vendte han tilbage til Fæderlandet. Paa samme Tid uddrods Kalmatrigen, i hvilken han derpaa deltog med Ære. 1614 ægtede han Fru Jugeborg Skeel, der var Enke efter Klavs Dyre til Rinderumgaard, og levede siden indtil sin Død 1613 paa sine Godser. I Sigbrædiken over ham roses han for Mildhed imod sine Bønder og Tjenere og Samvildighed imod de fattige. Han efterlod sig syv Dotre og en Søn. — Den sidstnævnte blev Lundsgaards Ejer. Han var født 1619 paa Hørbylund og indtil sit 11te Aar udervist i Hjemmet. Derpaa var han indtil 1637 i Hertugdømmet Skole og besøgte derefter Sore Academi, hvor han blev indtil 1639, da han rejste udenlands. Ved hollandske Højstoler tilbragte han et Aar og var siden i nogen Tid ved Universiteterne i Oxford og Cambridge; to Aar opholdt han sig i Frankrig. Foruden fremmede Tunge-

LUNDSGAARD

i Fyn.

maal og adelige Dvælsler lagde han især Vind paa Krigsvidenskaberne og Besøtningskunsten. Kort efter hans Hjemkomst 1643 døde Faderen. Derpaa blev Markvard Rodsteen ansat i Kancelliet; men da imidlertid Krigen med Søerig udbrød og Mølen blev opbudet, indfandt han sig ved Hæren med Heste og Folk. Selv blev han Kornett ved Hr. Ebbe Ulfelds Nyterregiment, som kæmpede i Skaane. Efter Freden 1645 forlod han Hæren, og gav ligesledes sin Stilling i Kancelliet og vendte tilbage til Lundsgaard. Det følgende Aar ægtede han Jomfru Bibeke Friis. Hans Del af Lundsgaard var i Begyndelsen ifkun ubetydelig; men efterhaanden samlede han Godset ved at kjøbe de hans Søstre tilfaldne Lodder. Af Gregers Høg til Korbæk købte han saaledes Jershave, som siden har hørt under Lundsgaard. 1649 fik han ved Magiskifte med Gregers Høg en Gaard i Nøvninge og nogle Hus. Aaret efter solgte Ejler Høg til Dallund paa Jomfru Helvig Rodsteens Begne en Gaard i Drigstrup Sogn til ham. Af Svogeren Gnevold Raas købte han 1651 en Gaard i Drigstrup Sogn og to Gaarde i Skolstrup. Senere købte han endnu en Gaard i Drigstrup Sogn og en i Nøvninge samt en halv Gaard i Bogenfe. Under Krigen med Karl Gustav blev han Oberstlieutenant og fik et Kompagni under den bekendte General Schack. Han var ikke tilstede i Kjøbenhavn, da Frederik den tredje tilligede sig Gnevoldsmagten, og udtalte højt sin Misfornojelse med denne uheldsbrangre Regeringsforandring, efter et gammelt Sagn med disse Ord: „Det skal aldrig ste!“ Imidlertid vedblev han at forøge sit Gods ved at kjøbe 6 Gaarde i Drigstrup og Nøvninge Sogne og 2 i Skolstrup Sogn. 1668 døde Fru Bibeke Friis, hvorefter han var Gutemand indtil April 1689. Da ægtede han Jomfru Karen Juel; men allerede den 10de December 1670 forlod han selv denne Verden. Med sin sidste Fru havde han en Søn Palle, der døde i sin Ungdom, og en Datter, der blev fødte efter Faderens Død og kun blev nogle Uger gammel. Han blev begravet den 16de Februar 1671 i Kirteminde Kirke, i hvilken flere af Lundsgaards Ejere hvile.

Efter at have været Enke benimod to Aar giftede Fru Karen Juel sig med Hugo v. Lüchow, en meklenborgsk Adelsmand og Amtmand over Andvordstov og Korsør Amter; han havde først været gift med Fru Ide Rosenkrands. Han købte 1679 af Gehejmeraad Erik Wanner Nøvninge og Drigstrup Kirker med Kaldret og forøgede meget Lundsgaards Gods. Fru Karen Juel døde 1689, og Aaret efter havde hendes Mand den Sorg at miste sine to Døtre og

sin Svigersøn Lavrids Lindenov, der alle døde paa en Rejse til Norge. 1691 døde end videre en af hans Søner, der var Lieutenant. Hugo Lüchow døde 1693 i en Alder af 77 Aar, hvorpaa Lundsgaard tilfaldt hans og Fru Karen Juels Søn Markvard Lüchow, der 1696 købte Halvparten af en Gaard i Drigstrup Sogn og kort efter døde. Hans Halvbroder Frederik Lüchow fik derved Lundsgaard. I sin Ungdom havde han tjent i den kejserlige Hær imod Tyrkerne og Franskmændene, var der bleven Oberstlieutenant og var kommen hjem 1689. Han forøgede ogsaa Lundsgaard Gods ved at kjøbe adskillige Bøndergaarde; ligeledes købte han Gammelgaard paa Laaland. Han var en Efter af Videnskaberne og Bogfamer. Han var gift med Dorothea v. Hartstall, der efter hans Død maatte sælge baade Lundsgaard og Gammelgaard. Det var første Gang i en Tid af over 200 Aar, at Lundsgaard ved Salg gik over i fremmede Hænder.

Baronesse Anna Eudonia Putbus til Kjørupgaard købte Gaarden 1715. Tre Aar efter fik hun ved Salget af det gamle Nytergodts 5 Gaarde af Hartkorn omtrent 32 Tdr. for 1595 Rdlr., og 1719 gav hun 945 Rdlr. for den Indløsningsret, Kronen havde forbeholdt sig til Nøvninge og Drigstrup Kirkeriende og til en Del Bøndergods i Drigstrup, Nøvninge og flere Øyer, af i alt 121 Tdr. Hartkorn. 1722 kom hun i Estrid med Konferensraad og Amtmand Christian Rosenkrands til Skovsbo som Ejer af Hynkeby Kirke om at kalde Præst til Hynkeby og Nøvninge. De af Kongen udnævnte Boldgidsmand tilligende Rosenkrands fik til at kalde to Gange efter hinanden. Men Lundsgaards Ejere fann hver tredje Gang, efterdi Hartkornet af Hynkeby Sogns Bøndergods var dobbelt saa stort som Andzegt Nøvninges. Baronessen levede i ugift Etand indtil sin Død, som indtraf 1725 i hendes 61de Aar. 1727 købte Fru Margrete Leveghau, Enke efter General J. v. Dewitz til Hingøavl, Lundsgaard; hun stiftede et Høspital for Nøvninge Sogns fattige. Til Arving af Lundsgaard indsatte hun en Datter af Gehejmeraad Raben, og ved Generalindens dødelige Afgang 1744 blev Kammerherre Ditlev Nevenstlow, senere Lensgreve, Gaardens Ejer, da han havde ægtet Arvingen. Den snart efter udbrudte odelæggende Svagshye berøvede ham Lykken til at beholde denne Gjenbom, som han 1747 folgte til Etatsraad, senere Kammerherre Jens Juel, Søn af Etatsraad og Amtmand Knud Juel til Laasinge og Elisabeth Knuth og Sønnen af den navnlundige Niels Juel. Han blev

LUNDSGAARD

i Fyn.

født 1707, rejste i sin Ungdom udenlands og opholdt sig da mest i Holland. 1762 kjøbte han en Gaard i Drigstrup, som tilhørte Hospitalet i Odense, for 720 Rdlr., for hvilken Sum, der skulde forrentes med 5 af hundrede, Hospitalet fik første Prioritet i Hovedgaarden. 1763 brændte Borgegaarden om Natten den 3die November, imedens alle laa i den dybeste Sovn, og Gjeren kunde takke en Hundes Narvaagenhed for, at han selv slap uskadt derfra. Af Lundsøgaard og Jershave oprettede han 30te Oktober 1767 et Stamhus, hvorpaa han den 15de Januar 1768 fik kongelig Stadfæstelse. Gaarden med alt Tiliggende skulde først være Ensejede for hans Datter og derpaa tilfalde hendes næstældste Søn Grev Jens Juel Ahlefeldt og hans mandlige Afkom og derefter hendes Datter Komtesse Ide Ahlefeldt og hendes mandlige Afkom. Naar denne er uddød, skal det gaa over først til Jens Juels og derpaa til hans Søsters Efterkommere paa Kvindesiden. Hvis disse Grevindens tvende Børn døde uden Livsarvinge, skulde Stamhuset paa samme Maade tiltrædes af de andre Børn og deres Efterkommere. Hvis ingen af hendes Børn saa sig i Stand til at bevare det, skulde det overdrages Kammerherrens Søstersøn Grev Frederik Ludvig Schulin imod en Udbetaling af 40 - 50,000 Rdlr. Efter Kammerherre Jens Juels Død

1774 fik hans Datter Elisabeth, gift med Grev Christian Ahlefeldt-Laurvig Lundsøgaard; hun døde 1803, hvorpaa hendes Søn Grev Christian Johann Frederik Ahlefeldt blev Besidder af Stamhuset. Han fik senere tillige Grevskabet Langeland, og efter hans dødelige Afgang 1856 blev hans Søn Grev F. E. B. Ahlefeldt, Kammerherre, Besidder baade af dette Grevskab og af Stamhuset Lundsøgaard.

Vøndergodsets Hartkorn udgjorde, da Stamhuset blev oprettet, 287 Tdr. 4 Skpr. 3 Gdr. 2 Alb. Ager og Eng, og det hedder derom, at det i det hele taget var i god Stand, saa at Vønderne kunde svare alle Skatter og Afgifter. Det bestod af i alt 41 Gaarde og 34 Huse, af hvilke 14 Gaarde og 21 Huse i Klevninge Sogn og By og 17 Gaarde og 6 Huse i Drigstrup Sogn, det øvrige i Flodstrup, Bogense, Rynkeby, Kjølstrup og Munkebo Sogne. Hovedgaarden udgjør nu 69 Tdr. 3 Skp. Ager og Engs Hartkorn med et Areal af 450 Tdr. Land Ager og 28 Tdr. Land Eng, foruden en Estrækning inddæmmed Land ved Skerfeminde. Skovfylden er 3 Tdr. 2 Skpr. og Stovarelet 220 Tdr. Land. Til Gaarden hører en Have paa 8 Tdr. Land. Vøndergodset udgjør 317 Tdr. Hartk., og Klevninge og Drigstrup Sognes Kirkeiende er 45 Tdr. 6 Skp. Hartkorn.

